

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA DO WYDANIA POLSKIEGO	9
PRZEDMOWA	13
WPROWADZENIE	15
 ROZDZIAŁ I	
Odwrót francuskiej Wielkiej Armii z Rosji – Sytuacja polityczna pod koniec 1812 roku – Pościg Rosjan – Konwencja z Taurogów, jej przyczyny i znaczenie – Utworzenie przez wicekróla Włoch zdolnych do oporu formacji – Dekrety króla Fryderyka Wilhelma III dotyczące podjęcia środków do obrony kraju – Generał von Bülow w Prusach i jego marsz na Pomorze – Dalsza ofensywa Rosjan – Wicekról Włoch w Poznaniu – Bitwa pod Kaliszem – Odwrót wicekróla w kierunku Odry i Berlina.	35
 ROZDZIAŁ II	
Dalszy odwrót Bülowa – Kontakt z francuskimi dowódcami – Wymarsz w kierunku Odry – Napad na Francuzów koło Kwidzyna – Zwolnienie przez Rosjan pruskich jeńców – Królewski zakaz dla Bülowa nawiązania kontaktu z Yorckiem – Twierdza Grudziądz – Powstanie w twierdzy batalionów rezerwowych – Wymarsz batalionów liniowych – Borstell na Pomorzu – Kontakty generała ze Szczecinem – Rozkazy z 12 stycznia 1813 roku – Powstanie w Berlinie naczelnej komisji – Rozkaz Fryderyka Wilhelma III przejścia wszystkich wojsk znajdujących się jeszcze w Marchii na Śląsk – Zbliżanie się wojsk rosyjskich i marsz kolejnych formacji pruskich na Śląsk..	67
 ROZDZIAŁ III	
Los korpusu Yorcka po podpisaniu konwencji w Taurogach – Korespondencja Yorcka z Wittgensteinem i Bülowem – Dekret króla Fryderyka Wilhelma III z 20 grudnia 1812 roku – Tolerancyjne traktowanie Yorcka i jego wojsk przez Rosjan – Rosjanie w Klajpedzie – Yorck i Kutuzow – Zbrojenia i organizacja nowych oddziałów przez Yorcka – Powrót majora Thile z Berlina – Kapitulacja Piławy – Wymarsz Yorcka z Elbląga na życzenie Rosjan, oczekiwanie na rozkazy króla Fryderyka Wilhelma.	77

ROZDZIAŁ IV

Pragnienie pokoju – Sprawozdanie Knesebecka – Konferencja w dniu 26 grudnia 1812 roku – Królewski memoriał z 28 grudnia 1812 roku – Odpowiedź Hardenberga – Knesbeck i jego misja – Król Fryderyk Wilhelm i jego stosunek do konwencji z Taurógów – Początek przemian – Misja Natzmera – Wrocław – List cara Aleksandra do króla Fryderyka Wilhelma z 6 stycznia 1813 roku – Odpowiedź króla z 8 stycznia – Malkontenci – Sytuacja militarna Prus – Memoriał Scharnhorsta z 30 stycznia – Krusemark u Napoleona – Dalsza korespondencja między carem Aleksandrem a królem Fryderykiem Wilhelmem – Rokowania na temat sojuszu między Rosją a Prusami – Rozstrzygnięcie.

89

ROZDZIAŁ V

Dalsze rozporządzenia dotyczące organizacji i uzbrojenia pruskiej armii – Ochotnicze formacje jeźdźców – Podział królestwa na cztery gubernatorstwa wojskowe – Generał Borstell na Pomorzu – Pomorski pułk kawalerii narodowej – Borstell i Gneisenau – Borstell bez zezwolenia króla opuszcza Kołobrzeg i maszeruje do Stargardu

107

ROZDZIAŁ VI

Działania Bülowa od 17 stycznia i jego raporty – Problemy w trakcie organizacji nowych oddziałów – List Bülowa do króla – Korespondencja z francuskimi generałami – Królewski rozkaz przyjmowania rozkazów od Francuzów – Realizacja rozporządzenia z 1 lutego – Dwóch dowódców na Pomorzu i w Prusach Zachodnich – Narada Wittgensteina, Yorcka i Bülowa w dniu 22 lutego w Chojnicach – Rozporządzenia z 1 marca – Twierdza Grudziądz

121

ROZDZIAŁ VII

Marsz korpusu Yorcka z Elbląga przez Tczew i Starogard Gdański do Chojnic – Ogłoszenie zawarcia sojuszu między Prusami a Rosją – Opuszczenie przez Francuzów Berlina – Rozkazy króla z 1 marca – Objęcie przez Yorcka dowództwa nad wojskami Bülowa i Borstella – Obserwacja Szczecina – Raporty Borstella i Yorcka dla króla z 6 i 9 marca – Wyprawa Borstella na Pomorze Przednie i do Meklemburgii – Zmiana rozkazów dla Borstella – Korpus Wittgensteina przekracza Odrę

139

ROZDZIAŁ VIII

Zbrojenia na Śląsku – Organizacja kolejnych batalionów rezerwowych – Oddziały pruskie uczestniczące w kampanii wiosennej albo zorganizowane do momentu podpisania zawieszenia broni – Uzbrojenie Koźła – Mianowanie Tauentziena gubernatorem terenów między Odrą a Wisłą – Oddziały przeznaczone do blokady Głogowa – Mianowanie Blüchera głównodowodzącym wszystkich stacjonujących na Śląsku wojsk pruskich i rosyjskiego korpusu Wintzingerodego – Żelazny Krzyż – Wypowiedzenie wojny (13 marca) – Odezwy króla Fryderyka Wilhelma III – Wizyta cara Aleksandra we Wrocławiu – Konwencja z 19 marca – Landwehra, Landsturm, korpusy ochotnicze i pułki kawalerii narodowej

153

ROZDZIAŁ IX

Przygotowania Napoleona

169

ROZDZIAŁ X

Francuzi opuszczają Berlin – Odwrót nad Łabę – Czy wicekról był w stanie utrzymać linię Odry? – Stanowisko Napoleona – Przemarsze wojsk wicekróla – Pozycje Francuzów nad Łabą – Rosyjscy partyzanci – Ostrzeżenie Napoleona dla wicekróla nakazujące przeniesienie punktu ciężkości jego pozycji w kierunku Magdeburga – Korespondencja Napoleona z wicekrólem – Przejście Yorcka przez Odrę, wkroczenie do Berlina – Woroncow i Helfreich – Awangarda Wittgensteina pod Treuenbrietzen

199

ROZDZIAŁ XI

Napoleon a Związek Reński 213

ROZDZIAŁ XII

Przesunięcia wojsk – Ustalenia z Kalisza – Wittgenstein i Yorck – Pozycje koalicjantów i Francuzów w dniu 17 marca – Marsz Blüchera na Drezno – Davout w Dreźnie – Sasi – Oddziały lotne koalicjantów na lewym brzegu Łaby – Zajęcie przez koalicjantów Drezna – Opuszczenie przez Francuzów pozycji nad Łabą między Dreznem a Torgau – Nowe pozycje wicekróla – Powrót Fryderyka Wilhelma III do Poczdamu – Marsze wojsk koalicyjnych z Berlina – Generał Borstell – Wojska Bülowa – Przybycie Tauentziena do Stargardu – Siły koalicjantów – Prace przy umocnieniach – Decyzja o oblężeniu Głogowa 235

ROZDZIAŁ XIII

Zajęcie Lüneburga – Francuska 17. dywizja nad dolną Łabą – Korpusy lotne koalicjantów – Generał Borstell pod Magdeburgiem – Powrót wicekróla na prawy brzeg Łaby – Walki stoczone 5 kwietnia pod Dannigkow, Vehlitz i Zeddenick (potyczka pod Möckern) – Raport wicekróla o stoczonych walkach – Rozważania na temat owych walk – Niezadowolenie Kutuzowa z kroków podjętych przez Wittgensteina – Przejście Yorcka na lewy brzeg Łaby i zajęcie przez niego Dessau i Köthen – Pozycje Bülowa i Borstella pod Magdeburgiem – Przebieg wydarzeń nad dolną Łabą i w Bremie – Przejście francuskich wojsk wicekróla nad dolną Soławę 259

ROZDZIAŁ XIV

Spotkanie Scharnhorsta z Wittgensteinem w Belzig – Wejście Orłowa do Lipska, a Wintzingerodego do Grimmy – Pruski korpus nad Muldą – Korespondencja Scharnhorsta z generałem Wołkońskim – Meldunki Hobego – Blücher i Wintzingerode – Wiadomość Scharnhorsta dla Wołkońskiego – Stanowisko Austrii i stan jej armii w dniu 1 kwietnia – Rozkazy Blüchera na dzień 7 kwietnia – List Scharnhorsta do Knesebecka – Rosyjska kwatera główna w Kaliszu – Wydarzenia w Polsce – Król Fryderyk Wilhelm III z wizytą u cara Aleksandra w Kaliszu – Działania koalicyjnych korpusów lotnych – Stanowisko kwatery głównej Blüchera wobec panującej sytuacji – Wiadomość o przybyciu korpusu Miłoradowicza – Marsz Blüchera do Penig – Pozycje jego korpusu w dniu 15 kwietnia – Działania kawalerii i lotnych oddziałów koalicjantów do dnia 18 kwietnia 293

ROZDZIAŁ XV

Wydarzenia nad dolną Soławą – Bülow pod Magdeburgiem – Marsz Wintzingerodego w kierunku dolnej Soławy – Wittgenstein i Kleist pod Wittenbergą – Próba zajęcia miasta – Rozwój sytuacji pod Magdeburgiem – Thümen pod Spandau – Pozycje koalicjantów pod Magdeburgiem w dniu 22 kwietnia – Wiadomość o wymarszu Francuzów z Moguncji – Działania wojsk Wittgensteina – Pozycje wojsk francuskich wicekróla w dniu 21 kwietnia – Sprzeczne wiadomości o zbliżaniu się wroga – Scharnhorst i d'Auvray – Scharnhorst, Wintzingerode i Boyen – Kwatera główna cara Aleksandra – Austria – Marsz Sackena za wycofującym się austriackim Korpusem Posiłkowym i księciem Poniatowskim – Zawarcie nowego zawieszenia broni między Austrią a Rosją – Przejście Sasów Gablenza do Austrii – Szwecja – Król Saksonii w Ratzbonie – List Fryderyka Wilhelma do króla saskiego – Traktat z Wiednia (20 kwietnia) – Podróż króla Saksonii do Pragi – Przejście rosyjskiej armii głównej przez Odrę – Tauntzien pod Szczecinem – Kapitulacja Torunia – Rosyjska kwatera główna w Bolesławcu 319

ROZDZIAŁ XVI

Marsz Napoleona znad Menu – Blücher i Wittgenstein – Działania wysuniętej kawalerii koalicjantów – Armia główna – Przebieg wydarzeń nad dolną Soławą – Zmiany w Korpusie Obserwacyjnym pod Magdeburgiem – Wkroczenie Bülowa do Dessau – Kapitulacja Spandau – Scharnhorst w Dreźnie – Rozważania na temat jego planu – Pozycje koalicyjnych wojsk w dniu 25 kwietnia – Przebieg wydarzeń nad dolną Łabą – Francuska armia Ney'a w dniach 21-24 kwietnia – Stanowisko Napoleona wobec Austrii i Saksonii – Pozycje Francuzów w dniu 25 kwietnia – Przybycie Napoleona do Erfurtu 343

ZAŁĄCZNIKI 378

BIBLIOGRAFIA 441

SUPLEMENT DO WYDANIA POLSKIEGO
Ottomar von der Osten-Sacken und von Rhein, Armia francuska w 1813 roku 445

MAPY 506